

В. “Труд”

17.03.2016 г.

Мария Стоянова: СЕМ не може да бъде и морален регулатор

Ако разглеждаме оттеглянето на досегашния председател на съвета като край, то аз го виждам като шанс за ново начало

- Г-жо Стоянова, за четвърти път неприеманата оставка на председателя на СЕМ Георги Лозанов не се ли превръща вече в жалка комедия? Ще продължи ли тя, докато изтече мандатът му?

- Първо, доц. Лозанов официално е в платен отпуск. Второ, учудвам се, че от СЕМ се очаква бързо да гласува оттеглянето на един членовете, след като в Закона за радиото и телевизията пише, че органът е от петима, а не от четирима души. Трето, не смятам, че е толкова ексцентрично да очаквам някой, който е ръководил СЕМ и медийния сектор шест години, да се оттегли, след като представи отчет за своята дейност.

- Как възприемате ненадейно възникналата идея за сливане на БНР и БНТ, коментирана в парламентарната Комисия по култура и медии?

- Не прозира целта, която се крие зад тази идея. Освен това ми се струва, че решението на този организационен въпрос не е от първостепенна значимост за държавата ни в момента.

- А каква беше ползата от срещата на медийния бранш в НС през миналата седмица?

- Видях се с колеги, с които отдавна не се бях виждала, и се зарадвах. А в другото говорене, за обединения и сливания, не откривам полза, защото води до несигурност и нестабилност в една индустрия, цял един бранш, наречен неслучайно четвърта власт. Бежанската криза продължава да се разиграва до границите ни, съдебната ни система се реформира, предстоят избори за президент на България - само три важни събития, за информираността по които се нуждаем от стабилни и устойчиви обществени медии. Със създалата се несигурност у журналистите, които формират общественото мнение, не съм сигурна доколко те спокойно могат да вършат своята работа. Когато се лансират за обсъждане драстични промени, трябва да се отчитат и много други фактори - икономически, политически, технологични, организационни, но и да не се забравя, че те ще преминат през човешки съдби.

- А защо точно сега се повдига темата за сливанията? Има ли връзка с процедурите по избор на нови генерални директори на БНР и БНТ?

- Мислите ли, че наистина има връзка?

- Това да ви питам - какви според вас биха били мотивите?

- Мотиви не чухме за съжаление. Но едва ли са свързани с изкачването на България в класациите за медийна свобода и плурализъм.

- А няма ли и СЕМ известни заслуги за това доредже на медиите?

- Със сигурност има. Не бягам от отговорност. Давам си сметка, че сме институция, която също носи тежестта за спадането на България в тези класации. До 2004-та работих като журналист в България, после заминах като кореспондент в Германия. Тогава България беше на 34-то място по свобода на словото. Върнах се през 2013-а и

моята страна вече заемаше 86-о място. Много неща са се случили тук и очевидно не са били за добро. Страшното е, че продължаваме да падаме все по-ниско. Сега сме задминали стотицата в класацията.

- Споделяте ли либералните позиции, декларирани от досегашния председател на СЕМ?

- Именно в тази визия се различаваме с него. Какво означава либерализмът? Той е политическо течение, според което човекът трябва да се развива свободно и държавната намеса в икономиката трябва да е силно ограничена. Но когато говорим за медийния сектор в една развиваща се демокрация, каквато е българската, с неутвърдени традиции и пренебрегвани ценности, либералното съзнание следва по-късно. Така е и в Германия, и в Австрия, също като нас извървели пътя си от диктатури към демокрации. След като се създадат традиции за ред и правила, след като се възпита съзнание, че в законите не се търсят пролуки. Винаги съм отстоявала в СЕМ по-консервативен подход. Същото откривам и при колегите в останалите източноевропейски държави, когато се събираме представители на регулаторите от 28-те държави в ЕС. Източноевропейците винаги настояваме за по-ясни дефиниции, по-стриктни мерки, дори по-твърда регулация.

- Западните ви колеги са за по-мека регулация, доколкото разбирам?

- Точно така. И тогава сядаме заедно и си говорим честно: Ако не искате да направим Европа на две скорости в медийно отношение, трябва да проявите разбиране, че се нуждаем от нашето време, за да стигнем до вашето ниво, и тогава да говорим за мека, либерална регулация. От разговори с представители на българската медийна индустрия усещам, че те също искат ред и ясни правила сектора. Тогава вярвам е по-лесно. Знае се какво може и какво не.

- Нека приземим разговора. Искате се от СЕМ да забрани брутално силния звук на телевизионните реклами. Е, не стана. Бива ли толкова елементарно изискване да е неизпълнимо за този орган?

- Впечатлението ви е неправилно. СЕМ подходи с твърдост по темата и вследствие на санкционната ни политика има осезаемо подобрене. Звукът не избива в ефир. Това го следим.

- Каква е ролята на СЕМ като морален регулатор?

- Хубав въпрос, но въпреки че съм изкушена от темата за морала, не съм убедена, че върху СЕМ трябва да падне грижата за него. Всъщност колко често си говорим за морал?

- Твърде често, понеже морал липсва.

- Но осъзнаваме ли какво означава това? Мисля, че не. И за ценности не си говорим често.

- А и за ценности си говорим непрекъснато. Даже думата се обезсмисли.

- Зависи какъв смисъл влагаме, разбира се. Когато говорим за морал, все си мисля за ролята на църквата. Тя според мен е институцията, която трябва да размахва моралния пръст, когато усети, че обществото залита и излиза от релсите. Би ми се искало църквата у нас също да е активен морален регулатор на обществото.

- Кажете сега какво ще прави СЕМ според вашите най-розови очаквания? Ще се промени ли за добро? И възможна ли е такава промяна?

- Всеки край е ново начало. Ако разглеждаме оттеглянето на досегашния председател като край, то аз го виждам като шанс за ново начало.

- И как си го представяте?

- Това зависи от нас, които работим тук. Как ние ще оценим този шанс и ще се възползваме от него. Зависи и от институциите, които са ангажирани с този орган, защото той не съществува сам по себе си. Нас ни назначават президентската институция и Народното събрание. Те носят отговорност за това дали органът ще бъде ефективен, професионален или не.

- Защо ми се струва, че тези институции имат интерес СЕМ да съществува като една синекурна аморфна структура?

- Ако това е така, е много тъжно. Защото по принцип регулацията, погледната в икономически аспект, е инструмент на държавата за контрол върху потребителите, от една страна, от клиенти на услуги, защото медиите са също част от икономиката и играчите, които предлагат услуги. Контролът в транспорта например е изключително важен. Ясно е, че който нарушава правилата, застрашава живота на други хора. Не толкова драматично, но също значимо е и при нас. Важно е кой какво съдържание разпространява, така че да не уврежда обществото. И ако това става - по какъв начин се санкционира. И когато всичко това го пренебрегваме, създаваме изкуствена среда, която е изключително либерална, но не е регулирана.

- А контролируемо ли е съдържанието в интернет?

- При съдържанието на интернет трябва да бъдат заложили високи стандарти за минимално качество. СЕМ като регулатор не може сам да се справи с тази задача, но като общество трябва вече да обсъдим това. Най-младата част от аудиторията отдавна не следи линейната традиционна телевизия. Те са в интернет. С какво съдържание се конфронтират, и самите родители не знаят. Затова ролята на регулатора и на медийните критици трябва да бъде много активна. Важно е възпитанието в медийна грамотност. В Украйна в училищата се изучава медийна грамотност. Германските регулатори правят разяснителни кампании за медийна компетентност - какво са медиите, защо е нужно да бъдем образовани за тях, защо да изберем или не медиите като професия, може ли всеки да прави медии...

- А може ли?

- Със сигурност не. Напоследък всеки взема телефона си и става репортер – произвежда съдържание и го помества в интернет. Но ние можем ли да проверим достоверността му? Истина ли е това, което виждаме? Всеки може да снима. Но качествената журналистика се отличава с това, че е изследвала фактите и е направила връзки между тях. Когато започнем да се питаме дали нещо е точно така, истината ли виждаме и чуваме, означава, че сме изоставили обществото да търси информация само. Уви, такива примери имаме много.

НАШИЯТ ГОСТ:

Мария Стоянова е член на Съвета за електронни медии от 2013 г., назначена от квотата на президента.

Официален представител на България в Групата на европейските медийни надзорници (ERGA).

Започва кариера си през 1995 г. в Дарик радио. Завършва Европейската журналистическа академия в Австрия. Специализира в германския Бундестаг.

Сътрудничи в германски и австрийски медии. През 2004-та оглавява кореспондентския пункт на Националната телевизия в Берлин. Отразява събитията в Германия, Австрия, Швейцария, Унгария и Полша.

Автор е на 7 документални филма.